

De schoolmeesters van Baarderadeel in de loop der tijden.^a

1. Baard

In mei 1583 was Ruyrdt Jans "schoolmeester" te Baard.^b In juli 1616 e.v. ontvingen "die van Baardt" een toelage voor Lieuwe Lolckes, "hun gewesene schooldr. in sijn sobere staat".^c In 1622 was dat ook nog het geval. Op 13 maart 1627 was Harmen schoolmeester "tot Baardt".^d Op 26 nov. 1627 wordt melding gemaakt van Hendrick Jans schooldienaar te Baard.^e Op 17 mei 1639 was Paulus Johannes Stonebrinck schooldienaar te Baard.^f In 1644 was hij hier nog; in ieder geval op 30 sept. van dat jaar.^g

In 1646 werd mr. Vincent Stephanus Plecker beroepen tot schoolmeester te Baard.

Vermoedelijk was hij een zoon van de predikant van Winsum en Baard. (In jan. 1641 was een Vincent Plecker "secretaris-clercq" te Sneek en in 1642 was dat nog zo. Een Wijbrand Davids Plecker was in 1639 burgemeester te Sneek; evenals in 1642 en 1647. Op 1 mei 1649 was een Vincent Plecker "notaris publicus" te Leeuwarden.) Van deze Vincent Stephanus Plecker is een instructie- of beroepbrief bewaard gebleven, gedateerd 27 nov. 1646. (Zie bijlage 1.) Hij was hier in 1663 nog in functie. In 1657 was Hiske Agges zijn vrouw.^h Hij was in 1700 geen schoolmeester meer, maar nog wel ouderling.ⁱ Meester Vincent is in 1705 gestorven; zijn vrouw Hiske Agges was reeds in 1692 overleden.

Zijn opvolger was zijn zoon mr. Stephanus Plecker. Deze was te Baard gedoopt op 12 maart 1665. Hij was hier reeds in 1694 als schoolmeester en in dec. 1723 ook nog, maar hoogstwaarschijnlijk veel langer. Hij was tevens dorprechter; ook was hij ontvanger sinds 1716. Op 6 mei 1694 was hij officieel tot lidmaat van de kerk aangenomen, met Fokeltie Pijters, "sijn wijff", die met attestatie van Jorwerd inkwam. Ze waren te Baard getrouwd op 8 okt. 1693. Op 19 aug. 1694 werd gedoopt: Pijter, zoon van meester Plecker en van Fokeltie Pijters. Op 25 april 1697 is hun zoon Vincentius gedoopt en op 17 juli 1698 Reijner. Op 8 maart 1705 werd zoon Jetze gedoopt. Op 8 dec. 1725 was Stephanus Plecker, dorprechter en schoolmeester te Baard, 59 jaar oud.^j In 1749 werd de weduwe van S. Plecker genoemd.

In 1749 was mr. Broer Ydes Stapert hier als schoolmeester. Op 5 april 1750 trouwde hij alhier met Akke Hijklkes van Baard. In juni 1751 werd hij lidmaat te Baard op belijdenis van zijn geloof. In 1753 werd hij ook genoemd als dorprechter. Akke Hijklkes is in 1768 overleden. Hij werd zelf nog als meester genoemd in de lidmatenlijst van 1770 in Baard. Waarschijnlijk is hij in 1776 naar Winsum verhuisd.

In 1771 kwam Aede Nauta, die van 1760 tot 1771 schoolmeester te Hennaard was geweest,

a Zie ook: H. Sannes, 'Schoolwezen en schoolmeesters', in: *Baerderadiel. In geakunde* (Drachten, 1957), p. 245-258.

b Baarderadeel N 1.

c Ordonnantieboek.

d Baarderadeel N 6, fol. 230°.

e Baarderadeel N 4, fol. 350.

f Baarderadeel N 5, 17 mei 1639.

g Baarderadeel P 3, fol. 129; Baarderadeel C 3.

h Hypotheekboek Baarderadeel en lidmatenlijst in 1657.

i Lidmatenlijst.

j Processt. Crim. port. 75.

blijkbaar te Baard (of Winsum) wonen, want op 8 dec. 1771 liet Marike Klaazes, huisvrouw^a van Aede Nauta, twee kinderen dopen, namelijk Klaaske (geboren op 7 jan. 1763) en Klaas (geboren op 21 jan. 1768), beide kinderen gewonnen bij wijlen haar eerste man Jacob Yemes. Is Aede Nauta hier misschien van 1771 tot 1776 ook nog schoolmeester geweest? Of te Winsum?

In mei 1776 kwam mr. Klaas Olferts Kiestra hier als schoolmeester en dorprechter. Hij trouwde hier op 8 sept. 1776 met Zwaantje Sijtzes van Oosterlittens. Hij hertrouwde op 11 jan. 1795 met Martje Hendriks van Baard en bleef hier schoolmeester tot zijn dood op 14 okt. 1806. Hij was een zoon van de schoolmeester van Minnertsga en daar op 8 nov. 1739 gedoopt. In 1806/07 was P. Pieters hier provisioneel.

In aug. 1807 kwam we hier mr. Kempe Eeuwes, weldra "van Leeuwen". Hij vertrok in 1812 naar Ee. In het najaar van 1812 werd Gjalt Jans Meijer, 2e ranger uit Genum, hier provisioneel benoemd. Op 10 april 1814 werd hij vast aangesteld. Hij was een broer van Siebe J. Meijer te Beneden-Knijpe. Het traktement bestond uit f 200, plus de schoolpenningen en een vrije woning. Hij had twee kinderen: J.G. Meijer en T.G. Meijer In 1824 werd te Baard een nieuwe school gebouwd en in 1830 een nieuwe onderwijzerswoning. Meester Meijer is op bijna 70-jarige leeftijd te Baard overleden, op 20 febr. 1852. De school werd toen tijdelijk waargenomen door B.H. Ferwerda.

Op 4 sept. 1852 was het vergelijkend examen bij Halbe van der Wal te Baard. Op 12 nov. 1852 werd mr. Harmen Sijtzes Sijstra, 2e rang en sedert 1848 ondermeester te Bergum, hier benoemd als hoofd van de school. Hij was op 14 jan. 1817 geboren te Midlum in een arbeidersgezin. In 1845 was hij onderwijzer te Franeker. Hij heeft naam gemaakt als Fries schrijver, dichter en taalgeleerde. Hij schreef o.a. *Inleiding tot de Friesche Spraakkunst* (Leeuwarden 1854). In 1852 is hij gehuwd met Aukjen Tabes Kooistra, geboren op 22 maart 1821 te Akkerwoude. Zij is gestorven op 9 febr. 1897. Zij was een halfzuster van de vrouw van Jan Roorda te Anjum.

Het inkomen bestond in 1852 uit: f 220 van de kerk, f 40 van de gemeente en de schoolpenningen (van 50 leerlingen à 30 of 40 cent per kwartaal) en een vrije woning. Hij is hier overleden op 4 april 1862, oud 45 jaar. Hij is ook te Baard begraven. Hij liet 4 zoons na. (Zie o.a. Dronrijp.)

In aug. 1862 kwam mr. Fekke Stelma van Offingawier. Zijn traktement bedroeg f 525, plus een vrije woning. Hij ging in 1894 met pensioen. Op 1 juni 1894 werd hij opgevolgd door E. Dantuma, onderwijzer te Beetgum. Op 1 juni 1902 vertrok hij naar Beetgumermolen. Hij werd toen opgevolgd door H.F. Ferwerda, die op zijn beurt in 1907 werd opgevolgd door A. Brouwer uit Akersloot (NH).

In 1912 kwam M.H. Visser van Idskenuizen. Hij werd in 1916 opgevolgd door O. de Boer, die in 1924 naar Engelum vertrok. In 1924 kwam Th. Schaafsma, die op 1 april 1929 naar Dronrijp ging. In datzelfde jaar kwam H. Postma uit Goïnga; op 1 aug. 1932 vertrok hij naar Oudega (Sm). Op 1 okt. 1932 kwam zijn opvolger: J. Okkinga, van Nieuwebildtdijk. Hij vertrok in 1945 naar Berlikum. Omstreeks 1 jan. 1946 kwam G. Jensma, onderwijzer te Harlingen. Op 1 maart 1950 werd hij hoofd van de school te Berlikum. Op 29 juli 1950 kwam zijn opvolger: W. de Boer, van Britswerd Hij vertrok op 1 sept. 1955 naar Wierden. In datzelfde jaar kwam J. Wijnstra, onderwijzer te Sneek.

a Huwelijksproclamatie 10 maart 1771 te Winsum of Baard.

2. Beers

In een boelgoed van 1 okt. 1623 werd mr. Hilbrant genoemd.^a Dat was waarschijnlijk mr. Hilbrant Hilbrants, die vermoedelijk te Beers of Jellum schoolmeester was. In 1624 was mr. Hibrant "tot Beers" bij een boelgoed. Op 26 nov. 1627 was mr. H. Hesseli Sartorius waarschijnlijk schoolmeester te Beers.^b

In dec. 1648 was Ernst Jans à Asperen hier schoolmeester en dorprechter. Hij was omstreeks 1624 geboren. Hij was hier in 1674 nog, toen hij hertrouwde met Sijske Jans, die hem overleefde. Hij is na mei 1675 en vòòr febr. 1676 overleden. Het traktement bedroeg 100 ggd. per jaar.

In mei 1676 kwam mr. Ymke Douwes hier als schoolmeester en dorprechter, met attest van Jutrijp en Hommerts. Hij was een zoon van mr. Douwe Eelses te Idaard.^c Hij is op 9 sept. 1683 getrouwd met Baefke Yntes Kingma.^d Hun zoon Douwe Ymkes was ontvanger en trouwde hier op 26 sept. 1722 met Geiske Reins. In mei 1727 was mr. Ymke Douwes hier nog als schoolmeester. Het traktement was toen 140 c.g. per jaar. Hij is vóór mei 1728 overleden. In mei 1728 kwam hier als schoolmeester: mr. Olphert Upkes Kiestra. Hij was tevens dorprechter. Hij werd tot lidmaat aangenomen op 5 aug. 1728. Het traktement bedroeg toen nog steeds 140 c.g. Zijn vrouw was Aaltie Ebes Attama. Zij vertrokken in de zomer van 1739 naar Minnertsga.

In 1739 kwam Wijbe Cornelis Tuininga als schoolmeester en dorprechter. Zijn vrouw heette Judith Olphen. Hij had in 1759 de leeftijd van 45 jaar.^e Ook zijn traktement bedroeg jaren lang 140 c.g. per jaar, maar in 1795 was het *f* 165. Hij ontving in juli 1802 nog 1 jaar traktement. In 1803 deed hij afstand van zijn dienst, die hij 64 jaar had waargenomen. Hij was toen 89 jaar oud!

De school werd toen in 1803 met Jellum gecombineerd, met als hoofd Jarich Jobs Wassenaar, die reeds in 1797 te Jellum was gekomen en nu Beers met Jellum combineerde. Op 1 mei 1803 werd betaald aan J. Wassenaar schoolmeester te Jellum, "wegens het schoolhouden te Beers over een ½ jaar, 1 mei verschenen *f* 40". In nov. 1803 weer *f* 40, enz. In 1809 ontving hij van Beers *f* 100 per jaar, maar in 1814 echter slechts *f* 70, omdat hij toen geen schooldienst, doch alleen kerkdienst verrichtte. (Blijkbaar gedurende de hangende procedure, want in 1816 werd hij afgezet.) Hendrik Wijnands Velds, die in 1822 te Jellum was, werd hier in 1827 provisioneel aangesteld. In 1864 kwam er te Jellum een nieuwe school. (Zie aldaar.) De scholen bleven gecombineerd tot ca. 1870. Omstreeks jan. 1869 kwam Fedde J. Tuininga van Oosterwierum te Beers. Hij ging in 1903 met pensioen en is te Stiens overleden op 10 dec. 1928, oud 91 jaar.

De school is in 1903 opgeheven en opnieuw gecombineerd met Jellum. De oude school van Jellum/Beers is in 1954 verbouwd tot een dorps huis, dat op 31 maart 1954 werd geopend.

a Baarderadeel N 3, fol. 234.

b Baarderadeel N 4, fol. 352.

c Leeuwarderadeel L 3, 6-1-1693.

d Zie ook Baarderadeel P 5, fol. 307 (1689) en fol. 372 (1693).

e Civiele processtukken.

3. Bozum

De oudst bekende schoolmeesters van Bozum staan in het oudste kerkboek genoteerd: Johannes, ontving op 15 mei 1558 zijn traktement voor 1 jaar schooldienst. Van mei 1558 tot sept. 1559 was Andries "onse schoelmeyster". Van sept. 1559 tot mei 1561 vervulde Lieuwe deze functie; van mei 1561 tot mei 1563 was dat Joucke. Zijn opvolger was Claes, die hier van mei 1563 tot mei 1566 als schoolmeester was. In mei 1566 kwam Wopke als schoolmeester; in nov. 1567 was hij hier nog.

In 1593 was mr. Douwe Heerckesz hier "schooldienaer" en organist. Hij was geen dorprechter. In 1604 ontving hij "van Lichtmis tot Jacobi 20 dalers en 15 st. voor oly tot 't uijrwerck". Ook in nov. 1605 en april 1606 wordt van hem melding gemaakt.

In mei 1612 is sprake van mr. Wopcke, schoolmeester. Hij ontving per kwartaal 25 c.g. Op 6 okt. 1616 werd Aef gedoopt, een kind van de schoolmeester mr. Lucas en Antje Jacobs zijn vrouw. Het traktement bedroeg 4 x 10 daalders per jaar.

In 1627/1628 was hier mr. Jelle. Op 21 mei 1632 was hier mr. Jochum "onse" schoolmeester, met Stijntje Wessels zijn vrouw. Op 18 nov. 1632 kregen ze een zoon, Daniël. In de jaren 1634-1639 was hier een mr. Sybe. In maart 1638 vond de derde huwelijksproclamatie plaats van mr. Wierd Wopkes "onsen schooldienaer" en Trijntje Johannes, beiden van Bozum. Hij werd schoolmeester te Oosterend.

In febr. 1640 was hier mr. Agge als schoolmeester, met Antje Fokkes zijn vrouw. Hun zoons Fokke, Pieter, en Melis zijn hier respectievelijk gedoopt in mei 1642, okt. 1644 en april 1647.

In mei 1647 kwam hier van Marrum en Westernijkerk: mr. Beernt Gerrijts. In febr. 1650 stierf Auck Jacobs, de vrouw van mr. Bernardus, "onse" schoolmeester. Op 3 maart 1651 werd de attestatie gepasseerd om te Sneek te mogen trouwen: mr. Beernt Gerrijts, schooldienaer te Bozum en Pijtie Pieters te Sneek. In nov. 1654 werden hun tweelingzoons, Pieter en Jan gedoopt. Hij is in 1656 naar Balk vertrokken.

In 1673 en 1674 was Taede Tietes hier schoolmeester en dorprechter. Het traktement bedroeg *f* 140 per jaar. Hij komt hier in 1698 nog voor, maar hij hier is na mei 1702 overleden, als weduwe nalatende Lutske Andries. Zij en haar zoon Jan Taedes ontvingen in febr. 1703 nog *f* 78 schoolmeesterstraktement van mei tot Allerheiligen 1702. In 1703 vond boelgoed van wijlen mr. Taede Tietes plaats.

In de jaren 1702-1703 verrichtte Abe Popkes de kerkdienst. In de zomer van 1703 kwam mr. Pijtter Clasen Meilma, geboren omstreeks 1672, als nieuw beroepen schoolmeester te Bozum. In aug. 1703 ontving hij *f* 25-11-10 traktement ("Jacobi 1703 verschenen") en verder weer *f* 35 per kwartaal.

In mei 1710 vinden we hier evenwel mr. Petrus Clasen Meilma, schoolmeester. (Zie bijlage 2.) Hij was ook procureur-postulant en geadmitteerd landmeter (in 1702). In sept. 1705 was Riemke Freercx zijn vrouw.^a In mei 1710 werd hij mr. Petrus Clasen Meilma genoemd als schoolmeester en organist (in 1724). Zijn vrouw was toen Trijntje Hendriks. In 1745 waren beiden nog in leven, maar in febr. 1749 is er sprake van Trijntje Meilma weduwe, in 1754 van Trijntje Meilma, de weduwe van de vorige meester. Hij is gestorven in 1746 ná mei en vóór nov., toen zijn weduwe Trijntje nog *f* 70 beurde wegens ½ jaar schooltraktement. Zij bediende zelf het klokluiden en het oppassen op het uurwerk van Allerheiligen 1745 tot mei 1748 voor *f* 78 in 1½ jaar.

a Baarderadeel G 6.

Na de dood van mr. Pijtter Meilma nam eerst Pijtter Poppes de school- en kerkdienst waar, gedurende 1 jaar en 3 maanden tot ca. 1 jan. 1748, voor ongeveer 25 st. per week. Daarna kwam Oepke Kiestra; hij woonde in de kost bij Trijntje, de weduwe van zijn voorganger. De kerk betaalde het kostgeld (f 2 per week), terwijl hij zelf van de kerk 12 stuivers ontving. Dit duurde tot febr. 1750, toen hij definitief werd aangesteld en zijn volle traktement à f 140 inging. Hij was ook organist. Hij was blijkbaar een broer van Claes

Oepkes Kiestra te Baard. Hij trouwde hier op 14 maart 1751 met Sijske Jurris. Op 28 nov. 1751 lieten ze hun zoon Olphert dopen. Hij hertrouwde in okt. 1755 met Sytske Jans van Wommels.; op 23 jan. 1757 werd er (weer) een zoon Olphert gedoopt en 3 mei 1761 hun dochter Aaltje. Er kwamen heel wat meer kinderen, die echter allen jong stierven. Hij was hier nog schoolmeester in 1784, maar is op 2 dec. 1785 overleden.^a

In 1786 kwam Haantje Lienders, later 'Elsinga', als schoolmeester, van Burgwerd met zijn vrouw Pijttrik Heerts Hiemstra (van Wommels afkomstig). Hij is hier in het begin van 1823, nog vóór mei, overleden, oud 83 jaar. Van zijn hand verscheen in 1801 'Het leven van Mozes', een schoolboek. Het traktement van de kerk bedroeg f 170. In 1801 was hij ook ontvanger van de grietenij.

In mei 1823 werd Lieuwe Willems van der Maën, 3e rang, provisioneel benoemd. Hij kreeg op 20 aug. 1825 een vaste aanstelling. In 1824 kwam er een nieuwe school. Het inkomen bedroeg in 1825: f 300 en de schoolpenningen (30 ct. per kwartaal per kind) en een vrije woning. Hij is gestorven op 21 nov. 1841.

Op 14 juli 1842 kwam Frederik Jansen, 2e rang, van Poppingawier. Hij vertrok op 17 juli 1848 naar Tzum. In 1848 werd Taeke Douwes Miedema, 3e rang, provisioneel benoemd. Hij kreeg eind 1849 een vaste aanstelling. Het traktement bedroeg f 170 van de kerk en f 130 van de grietenij en f 12 van de kerk voor het onderhoud van het uurwerk, enz. Tevens ontving hij de schoolpenningen van ca. 70 leerlingen en had hij een vrije woning. Op 20 april 1854 trouwde hij met G.N. de Boer van Pingjum. Hij is overleden op 8 okt. 1861, slechts 33 jaar oud.

Op 19 april 1862 werd benoemd: Cornelis van der Molen uit Hempens. Zijn vrouw heette D. Zetstra. Hij hertrouwde op 11 mei 1864 met H. Mink van Sneek. Omstreeks 1873 kreeg het dorp een nieuwe school (de tegenwoordige). De oude school stond bij de kerk en doet nu dienst als dubbele woning.

Op 1 juli 1884 werd Sijbrand van der Steegh, van Jubbega-Schurega, benoemd en in 1910 kwam T. Blom. In 1914 werd Albertus Schaafsma van Wieuwerd benoemd; hij ging in 1924 met pensioen en is overleden te Bussum op 28 juli 1949, oud 87 jaar. In 1924 werd J. van der Velde benoemd, die echter bedankte. Op 1 maart 1925 kwam toen Sake S. Sijtstra, zoon van S. Sijtstra te Doniaga. Hij was zelf van 1923 tot 1925 tijdelijk hoofd te Doniaga geweest. In juni 1946 vierde hij zijn zilveren ambtsjubileum. In 1952 was hij hier nog.

Bijzonder onderwijs

Sedert 1904 bestond te Bozum een christelijke nationale school, met als hoofd J.T. de Jager, die sedert 1 dec. 1894 onderwijzer te resp. Oostermeer, Kollum en Assen was geweest. Hij schreef *Friesland en de Friezen. Leesboek over de geschiedenis van ús Heitelân*. In 1923 werd

a A.P. Oosterhof en E.J. Penning, 'De Nederlands hervormde kerk te Bozum ', in: *Leeuwarder Nieuwsblad*, 14 juli 1937.

er buiten het dorp een nieuwe school gebouwd: de "Emmaschool". Hij is ook leraar geweest aan de christelijke kweekschool te Sneek. In 1931 was M. Minnema hier tijdelijk wegens ziekte van de heer de Jager. Later is ook J. Bos hier tijdelijk geweest. J.T. de Jager is gepensioneerd op 15 maart 1935 en is overleden op 12 maart 1949 te Leeuwarden. In jan. 1935 werd P. Gaastra tijdelijk hoofd en op 1 juni 1936 kwam J. Klaasen, onderwijzer te Utrecht. In 1954 was hij hier nog als hoofd.

4. Britswerd

In 1675 toen de Labadisten zich in Wieuwerd vestigden, was Marten Hendrix schoolmeester te Britswerd.^a Hij was hier in 1680 nog als schoolmeester, evenals in juli en sept. 1697.^b Op 8 sept. 1700 was er sprake van de weduwe van wijlen mr. Marten Hendrix, in leven "schooldienaer tot Britswert". Zij moest toen nog 58 c.g. ontvangen wegens een jaar landhuur van 9 pondemaat schoolland, maart 1699 verschenen, van Pyter Pytters mr. schuutmaker op Kromwal. Hieruit blijkt dat de meester kort tevoren moet zijn overleden, anders had de weduwe geen recht meer gehad op deze huur.^c

In 1701 was hier mr. Wytze Willems als schoolmeester. Hij kwam waarschijnlijk van Boornbergum. Zijn vrouw heette Margaretha Robberts, van Leeuwarden. Ze waren te Britswerd getrouwd op 6 okt. 1700. Hij was hier toen reeds schoolmeester.^d

In okt. 1710 vinden we hier Melis Clasen, schoolmeester. Zijn vrouw was toen Jetske Dirks. Op 5 april 1713 was hij "oud int 28^e jaar"; hij was hier in 1732 nog.^e In juni 1733 werden voogden benoemd voor de kinderen van wijlen mr. Melis Clasen en Jetske Dirks, te Britswerd overleden.

In 1733 werd de school en "scholehusinge" opgeknapt door Sintje Sijbrens te Rien voor 76 c.g. 18 st.; Jan Clasen ontving hiervoor 109-1-10.^f Op 24 dec. 1733 werd 3-14-8 betaald aan Willem Tjerks "wegens vracht van kalk en steen en het halen van de schoolmeester te Britswerd in den jare 1733".^g Deze nieuwe meester was Hero Eikholt, schoolmeester, dorprechter en organist. (Er was hier een orgel in de kerk, want in de kerkvoogdij-rekeningen wordt een "puister-trapper" genoemd.) Zijn vrouw heette Waltje Jans.

In april 1738 was hier mr. Gerlof Gerlofsma, zeker dezelfde als die in 1723 te Wieuwerd gekomen was uit Itens (Gerlof Willems Gerlofsma). Hij was hier ook dorprechter. In 1743 en 1744 was hij hier ook, want toen vertrok zijn opvolger reeds weer uit Wieuwerd. In febr. 1749 kwam hij nog te Britswerd voor.

In dec. 1750 was mr. Durk Thomas hier als schoolmeester. Hij was ook timmerman. Zijn vrouw heette Claske Andrys. In 1753, 1764, 1780 en in 1794 werd hij ook genoemd als dorprechter. In 1760 was Geertje Johans zijn vrouw en in 1763 Anna Coenradi, terwijl hij op 10 juli 1774 hertrouwde met Elisabeth Sjoerds, een weduwe die eerder boerin was geweest. In

a J. Reitsma, 'Johannes Hesener en Balthasar Cohlerus. Een episode uit den tijd der Labadisten in Friesland', in: *De Vrije Fries* XIII (1877), pp. 97-148, p. 106.

b Baarderadeel P 5, fol. 478.

c Baarderadeel G 6.

d Trouwboek Leeuwarden.

e Processtukken Crim., port 33 (1713); Baarderadeel P 8, fol. 223.

f Kerkvoogdij-rekeningen 1725-1755.

g Kerkvoogdij-rekeningen 1725-1755.

dat jaar ontving hij 54 gulden voor de huur van het kosterijland. Bovendien ontving hij toen nog steeds een jaarlijks toelage van 30 gulden. (Zie ook bijlage 3.) Ook op 1 jan. 1792 ontving hij nog steeds deze "gratis supplerings van 't schooltractement". Op 1 mei 1800 was er boelgoed ten sterfhuize van wijlen mr. Durk Thomas, in leven schoolmeester te Britswerd.^a Als zijn opvolger werd Johannes Hendriks beroepen, die echter bedankte. In nov. 1800 werd toen Douwe Sjoerds Riemersma, die hier toen reeds provisioneel was, aangesteld als hoofd van deze school. Hij trouwde op 29 maart 1801 met Franske Reinders Radersma, die op 15 aug. 1826 te Britswerd is overleden. Op 28 mei 1831 trouwde zijn zoon Sjoerd Douwes Riemersma, 24 jaar oud en ondermeester te Britswerd, met Helena Olferts Kiestra, 26 jaar oud, van Oosterlittens. Douwe Sjoerds Riemersma heeft hier de school bediend, totdat hij in het voorjaar van 1844 met pensioen ging. Hij is hier op 24 dec. 1853 overleden, oud 85 jaar en 10 maanden.

In sept. 1844 werd Dirk Douwes Riemersma, 2e rang en zoon van de vorige meester, hier benoemd als hoofd. Hij was hier reeds provisioneel. Zijn traktement bestond uit f 40 van de grietenij, de schoolpenningen van ca. 25 leerlingen en als koster, voorzanger en klokkenluider de opbrengst van 8½ bunder kosterijland en een vrije woning. Hij ging in 1892 met pensioen en werd toen opgevolgd door Johannes Dijkstra. Hij was van mei 1884 tot juni 1885 onderwijzer te Akkrum, daarna te Oudehaske. In 1915 werd de school te Britswerd met die van Wieuwerd gecombineerd. Hij ging op 2 jan. 1931 met pensioen en is overleden te Haarlem op 10 mei 1949, oud 83 jaar.

In 1931 werd W. Hemminga, van Wolsum, benoemd, die op 16 juli 1937 naar Oudega (Sm.) vertrok. Op 1 sept. 1937 werd hij opgevolgd door S. Paulides, onderwijzer te Stiens. Op 1 april 1946 ging hij naar Veenendaal en later, in 1952, naar Soesterberg.

Op 1 juni 1946 kwam W. de Boer, onderwijzer te Tijnje. Op 29 juli 1950 werd hij overgeplaatst naar Baard. Op dezelfde dag werd J. Poppema, onderwijzer te Rotterdam, als zijn opvolger aangesteld. Eind 1955 werd hij hoofd van een school te Rheden.

5. Hijlaard

Op 10 aug. 1605 weigerde de schoolmeester van Hijlaard de Nederlandse confessie te ondertekenen; hij wordt daarom ontslagen.^b Op 14 dec. 1607 was Floris Hendrix schoolmeester te "Elaerd" (=Hijlaard?). Op 18 dec. 1626 was Reijnerd of Rijuerdt Pieters schoolmeester "toe Ellaerd" (Illaard= Hilaard).^c Op 6 juni 1642 was Epius Gelly schooldienaar te Hijlaard.^d

In aug. 1681 was mr. Petrus Geestdorp schoolmeester te Hijlaard.^e Ook in mei 1687 en juni 1688 werd hij hier genoemd als schoolmeester.^f In mei 1694 is mr. Pieter Geestdorp naar Goutum vertrokken.

In mei 1705 was mr. Tjeerd Willems hier als schoolmeester en dorprechter. Hij eist dan 6 jaar

a *Leeuwarder Courant*.
b Resolutie Gedeputeerde Staten.
c Autorisatieboek Franekeradeel V 1.
d Recesboek C 3 Baarderadeel.
e Workum V 1.
f Harlingen V 31, fol. 152 en 152°.

grondpacht, wegens de huizinge van een zekere Sijbe Thomas.^a In 1711 was hij hier nog als zodanig, evenals in 1716. Hij was omstreeks 1672 geboren.

In juni 1718 trouwde mr. Anthonij Goslings, schoolmeester te Hijlaard, met Geeske Jans, beiden van Anjum. Ze vertrokken in 1721 naar Rauwerd.

In 1735 kwam Ane Jelles als schoolmeester te Idaard. Hij was afkomstig van Hijlaard; mogelijk was hij hier ook schoolmeester geweest. In 1744 was hier mr. Jan Jacobs Bleeksma. Hij was hier in 1749 nog en stond hier als schoolmeester tot zijn overlijden in 1773 (vóór 17 aug.). In aug. 1773 werd mr. Rommert Pieters (later Elzing), die hier reeds woonde, benoemd als schoolmeester. Op 6 juni 1773 is hij hier getrouwd met Jeltje Annes. In mei 1785 was hij hier nog als schoolmeester. Hij is in 1787 overleden; zijn weduwe was Jeltje Annes.

In 1787 kwam Jelle Willems Dijkstra, de zoon van mr. Willem Jelles Dijkstra te Beetgum. Hij was een broer van Heerke Willems Dijkstra te Berlikum en van Pieter Willems Dijkstra te Beetgum. Hij stond hier zijn overlijden in 1793.

Omstreeks mei 1793 kwam Rouke Joostes Jellema als schoolmeester; hij kwam van Oosterwierum. Zijn vrouw was Rinske Poppes Vlietstra. Hij stond hier tot zijn dood in het begin van 1840, vóór 1 april van dat jaar. Hij was een zoon van mr. Joost Jacobs te Jellum en van Tietje Rouwkes.

In 1840 werd Johannes Hanewald provisioneel benoemd. Op 5 juli 1841 werd Tjibbe Gjalts Meijer, 2e ranger en provisioneel te Huins, aangesteld als hoofd van deze school; hij was tevens koster, etc. Hij was getrouwd met Romkjen T. de Vries. Het inkomen bedroeg in 1841 f 180,- van de kerk, de schoolpenningen van ca. 20 leerlingen en een vrije woning. In 1856 kwam er een nieuwe school.

In 1874 kwam Hendrik Roels Gorter, die in 1885 naar Huins vertrok. Op 13 mei 1885 werd Jan Glastra van Loon, onderwijzer te Wijckel, benoemd als hoofd van deze school. Hij ging op 1 sept. 1896 met pensioen en werd boekhouder bij de algemene armvoogdij te Sneek.

In 1897 werd G.J. Ellerbroek hoofd van deze school. In 1923 kwam P. van der Zwaag uit Munnekeburen.

Deze school is op 1 nov. 1933 door de gemeenteraad opgeheven met ingang van 1 april 1934. Deze opheffing werd door de Gedeputeerde Staten van Friesland goedgekeurd. Er werd geen beroep aangetekend. De raad wenste alleen deze school op te heffen, maar Gedeputeerde Staten wilden combineren: Weidum met Jellum en Beers; Oosterlittens en Huins met Baard. Dan konden Weidum, Oosterlittens en Huins worden opgeheven. Bij Koninklijk Besluit van 13 juli 1934 is deze zienswijze doorgegaan. P. van der Zwaag heeft in 1935 de school te Dronrijp tijdelijk waargenomen.

Bijzonder onderwijs

Op 7 jan. 1874 is te Hijlaard een christelijke nationale school geopend met 38 leerlingen; het leerlingenaantal klom datzelfde jaar op tot 74. De school was eerst nederlands hervormd, maar ging in 1887 mee met de Doleantie. In 1874 werd J.Ph. Zuijdam, onderwijzer te Franeker, hoofd van deze school; hij was tevens koster, etc. Het traktement bedroeg toen f 900 per jaar. Hij vertrok in 1882 en werd toen opgevolgd door W. de Vries, onderwijzer te Arum. In 1886 kwam E. Visser van Ferwoude, die in 1912 vertrok. In dat jaar kwam J. Formsma, onderwijzer te Leeuwarden.

a Sententieboek Baarderadeel G 16, 21 juli 1710.

In 1915 werd J.W. Draijer, onderwijzer te Dordrecht, benoemd als hoofd van deze school. In 1920 werd hij hoofd van de school te IJlst. In datzelfde jaar werd hij opgevolgd door J. Wobma, onderwijzer te Sneek. Hij is op 20 juli 1936 overleden. Een nieuwe school werd gebouwd in de jaren 1922-1923. De eerste steen werd gelegd op 22 aug. 1922 en de opening was op 4 jan. 1923.

Op 1 nov. 1936 kwam A. van der Meulen, van Amersfoort. Op 1 maart 1950 werd hij leraar aan de ambachtsschool te Harlingen. Op 1 april 1950 kwam S. Sijbrandij, die op 1 jan. 1955 naar Uithuizermeeden vertrok. Op 1 jan. 1955 kwam zijn opvolger: H. van der Veen, onderwijzer te Minnertsga.

6. Huins

Op 3 maart 1600 trouwde Hendrick Griso schoolmeester "toe Huyns" met Griet Johannesdr., weduwe van Sijtse Aenezs.^a In mei/juni 1654 was Sicke Rijpkkes schooldienaar te Huins.^b Hij kwam echter in de lidmatenlijst van 1657 niet meer voor.

Op 12 mei 1661 zijn te Huins tot lidmaat aangenomen, na belijdenis des geloofs: Buwe Uilkes schooldienaar te Huins en Aaltje Goslings "zijn wijff". Hun kinderen werden hier gedoopt: Goslinck op 25 okt. 1665, Dirk (†) op 13 nov. 1667, Uilke op 25 aug. 1672, Dirk (†) op 16 jan. 1676 en Dirk op 11 maart 1683. Aaltie Gosliks is in 1685 overleden. Hij hertrouwde op 16 mei 1686 met Sijbrig Alles. Hij werd vanaf 1683 tot 1701 genoemd als kerkvoogd. Op 10 apr. 1683 en 13 dec. 1697 werd mr. Bouwe Uylckes ook genoemd als ontvanger.^c Hij is in 1706 overleden; in 1713 vertrok zijn weduwe Sijbrig Alles uit Huins.

In 1706 werd hij opgevolgd door zijn zoon, mr. Uyltie Buwes, die hier op 1 mei 1698 was aangenomen als lidmaat. Hij was op 18 dec. 1701 te Huins getrouwd met Aafke Jans van Boksum. Op 15 febr. 1705 werd hun zoon Jan gedoopt, op 25 april 1707 hun dochter Aaltie en op 1 apr. 1709 hun zoon Buwe. Mr. Uiltie Buwes stierf reeds in 1711; in 1714 was zijn weduwe hier nog.

In de jaren 1711-1712 werd de school waargenomen door mr. Anne Sijtses. Op 1 febr. 1712 werd tot lidmaat aangenomen: de nieuwe schoolmeester Jan Bauckes, die met attestatie van Menaldum kwam. Hij trouwde te Huins op 14 mei 1717 met Jetske Lieuwes van Huins. In 1749 en was hij hier nog.^d In juli 1753 werd hij door de grietman bevestigd in het ambt van dorprechter. Jan Bauckes is hier ook overleden; het echter niet bekend wanneer. Hij werd opgevolgd door mr. Hendrik Johannes, die in 1780 te Huins is overleden.

In 1784 was Andrys Dirks schoolmeester te Huins; hij was tevens kastelein, in 1790 bijv. In 1779 kwam hij hier nog voor als schipper.^e Hij was in 1780 gehuwd met Feikjen Pals en is hier toen waarschijnlijk schoolmeester geworden. Hij hertrouwde op 13 mei 1787 met Yfke Lolkes van Jorwerd. In 1800 was hij hier nog als schoolmeester.

In sept. 1801 werd de school te Lions vacant (waar ook af en toe als er behoefte aan bestond, winterschool gehouden zal zijn), door het overlijden van Ate Durks. Deze Ate Durks was hier waarschijnlijk al in dec. 1780. Hij solliciteerde toen althans te Jorwerd, en moet derhalve wel

-
- a Baarderadeel P 2.
 - b Baarderadeel P 3, fol. 325°.
 - c Baarderadeel P 5, fol. 212 en 487.
 - d Bolsward 1a.
 - e Hypotheekboek Baarderadeel.

schoolmeester geweest zijn.^a

De scholen van Huins en Lions zullen toen vermoedelijk zijn gecombineerd, onder mr. Andries Dirks. Op 29 okt. 1807 is hij overleden. Waarschijnlijk heeft zijn weduwe het werk voortgezet, want in 1820 werd zij vermeld als schoolhoudster te Huins.^b

In juli 1828 was Jaldert Gjalts Meijer hier provisioneel. Hij behaalde toen op 23-jarige leeftijd de 3e rang. In 1836 was Tjibbe Gjalts Meijer hier provisioneel. Hij vertrok in juli 1841 naar Hijlaard. In 1843 kwam er een nieuwe school. In nov. 1844 was de school vacant; het traktement bedroeg toen *f* 190, waarvan *f* 50 van het rijk, de schoolpenningen van ca. 20 leerlingen en een vrije woning.

Op 1 febr. 1845 werd Jacob Arjens Meijer, 3e rang, hier benoemd als hoofd; hij was hier reeds provisioneel. Hij was in okt. 1842 nog ondermeester te Kimsverd. Op 1 juli 1849 vertrok hij naar Herbaijum. In 1849 kwam Sijbren Rinzes Zijlstra, op provisionele basis. Het inkomen bedroeg in dat jaar: *f* 80 van de kerk, *f* 60 van de grietenij, *f* 50 van het rijk, de schoolpenningen (ca. *f* 45) en een vrije woning. Op 1 jan. 1850 werd Foppe Cornelis Andriessen, 3e ranger en ondermeester te Grouw, hier benoemd. In het voorjaar van 1860 vertrok hij naar Winsum.

In 1860 werd Jan Iedema provisioneel aangesteld. Op 13 juli 1861 werd Pieter Hamstra, hulponderwijzer te Marrum, benoemd. In 1872 werd er een nieuwe school gebouwd. Na zijn overlijden werd hij opgevolgd door mr. Wenselaar, die naar Beerta vertrok.

Op 15 juli 1873 kwam Pieter Foekes Schaafsma, geboren op 5 sept. 1849. Hij was van 1868 tot 1870 hulponderwijzer te Oudebildtziel en van 1870 tot 1873 hulponderwijzer te Lekkum.

Op 1 juni 1880 vertrok hij naar Weidum. Op 1 nov. van dat jaar werd hij opgevolgd door S. Beekma. Op 3 febr. 1885 is hij overleden en hier begraven.^c Op 13 mei 1885 kwam Hendrik Roels Gorter, van Hijlaard. Hij ging in 1920 met pensioen en is op 30 jan. 1928 te Drachten overleden.

In 1920 kwam D. Joustra, die in 1923 naar Warga ging. Hij werd toen opgevolgd door G.A. Heldoorn, die in 1925 naar Hellendoorn vertrok. (In 1937 ging hij weer naar Almelo.) In 1925 kwam U.O. de Jong, die op 1 okt. 1930 naar Bontebok (Schoterland) vertrok. Op 1 okt. 1930 kwam W. Rodenhuis tijdelijk. Op 1 maart 1931 werd W. Tieman, onderwijzer te Vlaardingen, aangesteld als hoofd van deze school. Hij kreeg echter op 25 juni 1931 ongevraagd ontslag. Dit ontslag werd door Gedeputeerde Staten niet goedgekeurd en in jan. 1932 door de Kroon vernietigd. Op 25 jan. 1932 trad W. Tieman weer in functie. Op 1 maart 1933 kreeg hij op eigen verzoek eervol ontslag. In 1933 werd mej. C.M. Kilian, onderwijzeres te Haarlem, benoemd als hoofd van deze school.

Deze school werd in febr. 1934 door Gedeputeerde Staten opgeheven, met ingang van 1 sept. 1934. De gemeenteraad is in beroep gegaan, maar dit beroep werd op 13 juni ongegrond verklaard. Mej. Kilian werd daarna onderwijzeres te Baard. De school is echter tot 1 jan. 1935 in gebruik gebleven, omdat de school van Baard eerst met één lokaal moest worden vergroot.

-
- a G.A. Wumkes, 'Een dagboek uit de patriottentijd', in: *De Vrije Fries* XXI (1913), pp. 172-210, p. 187.
b Huwelijksakte van haar zoon Jacob Andries Visser, 27 mei 1820.
c Grafsteen van zijn leerlingen.

7. Lions

Ook Lions heeft vroeger een eigen schooltje gehad. In 1630 was Hoyte Foeckes hier als schoolmeester; in 1654 was hij in Spannum. In 1638 was Pieter Thomas hier als schooldienaar en in 1643 was mr. Aesge Claeses schoolmeester. In 1672 vervulde Aesge Jacobs deze functie.

In 1676 was Claes Claezen hier als schoolmeester. In 1697 was mr. J. Hofman "voorsinger" te Lions. In 1732 werd Oeble Jarigs dorprechter in plaats van de overleden Claas Hessels. Lions was kerkelijk gecombineerd met Hijlaard. Omstreeks 1750-1753 was Meint Clazen dorprechter te Lions. In 1754 was mr. Jan Jacobs Bleekma hier voorzanger. Hij was schoolmeester te Hijlaard. In 1772 kwam de weduwe Bleek(s)ma voor.

In 1773 was hier mr. Rommert Pijtters als voorzanger; hij was toen of kort daarna ook schoolmeester te Hijlaard. Hij bekleedde deze functie in elk geval in het jaar 1781.

In 1781 was Ate Durks hier als voorzanger en koster; hij was ook schoolmeester, waarschijnlijk al in dec. 1780. Hij is in 1801 overleden, waarna deze school met die van Huins is gecombineerd.

8. Jellum

In 1568 kochten de kerkvoogden van Jellum een huis om daarvan een school met woning voor de meester te laten maken.^a In 1585 was hier Tijerck Douwes als schoolmeester.^b

In dec. 1636 en op 5 mei 1639 was hier mr. Otto Rudolphi.^c Ook op 5 juni 1640 was mr. Otto Roelofs zoon schooldienaar in Jellum; zijn vrouw heette Berber Sijtsesdr.

In mei 1659 was mr. Ulcke Buwes schooldienaar te Jellum met Trijntie Jansdr. zijn vrouw.^d In juni 1668 en in 1671 was hij hier nog als schoolmeester. In aug. 1672 was zijn zoon mr. Andries Ulckes hier als schoolmeester. Hij trouwde op 8 maart 1685 met Riemke Jakkles, de weduwe van Wijbe Hanses. Andries Ulckes was hier op 11 aug. 1672 tot lidmaat in de kerk aangenomen. Hij was toen reeds schoolmeester te Jellum. Hij was hier nog in 1715; het traktement bedroeg toen 56 c.g. voor kerk- en schooldienst. Andries Ulckes en een collega te Beers getuigden bij een testament op 21 okt. 1688.^e Hij huurde 8 pondemaat land in de Buirefenne en 6 pondemaat ander kerkeland; in totaal voor 108 c.g. per jaar. In 1720 is mr. Andries Ulckes overleden.

Op 15 maart 1722 werd Jan Cornelis Stienstra, schooldienaar te Jellum, tot lidmaat in de kerk aangenomen. Zijn vrouw heette Lijsbeth Attes (of Alles?). Hij kwam hier in nov. 1720 en is begin 1724 gestorven. Zijn vrouw Lijsbeth nam de school waar.

In sept. 1725 was Bauke Folkerts Weijda schoolmeester te Jellum. Zijn vrouw heette Antie Gerbens. Hij was hier in okt. 1739 nog, doch in maart 1744 was hij te Oosterwierum. Hij is daar waarschijnlijk tussen 1741 en 1742 naar toegegaan. Het traktement met enige emolumenten beliep 63 c.g.

In 1743 kwam mr. Joost Jacobs als schoolmeester te Jellum. Hij werd in nov. 1747

-
- a Uit een van de kleine geschriftjes van R.S. Roarda.
 - b Mededeling van Penning.
 - c Baarderadeel C 3 (1636) en U 2, fol. 301° en 302°.
 - d Hypotheekboek Baarderadeel.
 - e EEE 5, fol. 405°.

aangenomen als lid van de kerk op belijdenis van het geloof. Hij trouwde in april 1753 met Tijtje Rouwkjes. Hij was hier in 1770 nog en was tevens dorprechter en organist. Hij is hier in 1786, na de maand mei, overleden. In nov. 1786 ontving zijn weduwe nog *f* 30 voor ½ jaar traktement. Zij stierf op 16 maart 1816 te Engelum, oud 83 jaar. Zijn zoon Roucke was later schoolmeester te Hijlaard.

In 1786 kwam hier mr. Pieter Sijbes als schoolmeester. Zijn vrouw was Grietje Lijkles. Hij was hier in mei 1796 nog en ontving toen nog ½ jaar traktement. Hij hertrouwde op 24 april 1796 te Leeuwarden met Martzen Sjoerdsdr. onder Leeuwarden. In deze periode was hij nog steeds schoolmeester te Jellum.

In 1797 werd een nieuwe schoolmeester gestemd en dat werd mr. Jarig Jobs Wassenaar, schoolmeester, dorprechter en organist, die in mei van dat jaar aantrad. Zijn traktement bedroeg *f* 80 per jaar. Zijn vrouw heette Liefke Klazes Hoogterp. Op 30 april 1808 werd hun zoon Job geboren. Op 24 dec. 1813 werd geboren: Klaas, zoon van schooldienaar Jarig Jobs Wassenaar, 37 jaar oud, en Yfke (of Liefke) Klazes, oud 37 jaar. Op 16 maart 1813 overleed hun dochter Katharina Jarigs Wassenaar, oud 1 jaar, en op 3 dec. 1815 stierf hun dochter Jetske Jarigs Wassenaar, oud 15 jaar. Meester Wassenaar werd in 1803 ook benoemd voor de school te Beers, omdat beide scholen gecombineerd werden. Hij werd bij besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland van 27 juni 1816 voor 6 weken gesuspendeerd; terwijl zijn akte van toelating d.d. 1806, bij besluit van de commissaris-generaal van 21 dec. 1816 voorgoed werd ingetrokken en de school vacant werd verklaard. Hij ontving in jan. 1817 nog *f* 40 voor ½ jaar traktement. Het schijnt dat hij later schipper geweest is.

Op 1 okt. 1817 kwam mr. Willem Pieters Feenstra, 3e ranger en huisonderwijzer te Stiens. Zijn traktement bestond uit de opbrengst van 9 pondemaat best "greidland", *f* 150 en schoolpenningen en een vrije woning, plus *f* 80 als kosten, voorzanger en organist. Hij was geboren op 1 juli 1795 en is overleden op 11 juli 1821. Zijn weduwe heette Antje Pieters Bosma. Zij is op 8 juni 1822 (zij was toen 25 jaar oud) te Weidum hertrouwd met Hendrik Wijnands Velds, geboren te Idaard op 9 febr. 1802 en "Onderwijzer der Jeugd" te Jellum. Hij was een zoon van Wijnand Stevens Velds, "Onderwijzer der Jeugd" te Idaard.

Hendrik Wijnands Velds was tot 1850 provisioneel onderwijzer te Beers geweest. Hij had de 3e rang en werd hier te Jellum in aug. 1821 provisioneel aangesteld voor *f* 2,50 per week. Zijn inkomen bedroeg in 1821: *f* 80 van de kerk, plus de huur van 9 pondemaat land en de schoolpenningen en een vrije woning. Hij was tevens organist en klokkenluider. In 1830 kwam er een nieuwe school in het dorp. Op 1 okt. 1842 hertrouwde hij met Yke Annes de Jong. Toen zij op 19 febr. 1863 overleed, noemde hij zichzelf nog steeds hoofdonderwijzer te Jellum.

Op 13 juli 1861 werd benoemd: Gatze T. Bijlsma, hulponderwijzer te Berlikum. Hij is overleden op 7 juni 1868, oud 37 jaar. Zijn weduwe heette M.K. de Groot. Eind 1868 of begin 1869 kwam F.J. Tuininga te Beers. Terwijl we omstreeks 1870 D. de Vries te Jellum aantreffen. In 1903 werd de school van Beers weer met Jellum verenigd. D. de Vries bleef hoofd van de school. Er kwam een nieuwe school in 1904; de school stond in Beers. In 1911 kwam J. Hiemstra, onderwijzer te Weidum. Eind aug. 1934 werd hij overgeplaatst naar Weidum en op 1 okt. 1934 op wachtgeld gezet of gepensioneerd. Hij is overleden op 3 juni 1939 te Beers, oud 65 jaar.

Op 1 okt. 1934 kwam H. Schilstra van de opgeheven school te Weidum. Hij kreeg in juni 1946 eervol ontslag en nam op 1 febr. 1947 afscheid. Hij werd toen opgevolgd door J. de Groot uit Andijk, die op 1 april 1954 naar Hoogezand vertrok. Zijn opvolger was toen Johannes van der Werff, onderwijzer te Warga.

9. Jorwerd

In 1582 was Philips Cornelis schoolmeester in Jorwerd.^a Vanaf 1583 tot febr. 1587 was hier Cornelis Johannis als schoolmeester. Later is hij waarschijnlijk predikant te Oldelamer geworden.^b Op 27 aug. 1588 was Gerrit Douwes, "schoolmeester" te Jorwerd.^c Op 26 aug. 1609 was Hendrijk Grijsa hier als schoolmeester.^d

Op 16 april 1611 was Jan Sijmons, schoolmeester te Jorwerd, koper in een boelgoed. In 1612 was hij hier nog als schoolmeester en in 1624 was hij weer koper in een boelgoed en was toen blijkbaar nog in Jorwerd.^e

In 1639 was mr. Lieuwe Clasen Fopma hier schooldienaar en dorprechter. Op 6 mei 1642 was hij hier ook als zodanig, met zijn vrouw Sas Reiners.^f Zij is voor 1681 overleden. In febr. 1654 was hij nog steeds "schooldr. en cleenreeder tot Jorwerd". Hij berekende hij de Jorwerder almanakken voor 1652 en 1655.^g Ook in april 1667 en 1668 werd hij genoemd als schoolmeester te Jorwerd.^h Hij kwam hier nog voor in 1681, 1688 en 1692, maar is kort daarna overleden.

Op 3 april 1699 was F. Jans dorprechter te Jorwerd. In 1701 was mr. Foppe Jans, dorprechter en schooldienaar. Op 3 mei 1728 werd bij de classisvergadering aangeklaagd wegens ergerlijk levensgedrag.ⁱ Hij is bij sententie van de Gerechte van Baarderadeel op 17 juli 1730 gesuspendeerd van zijn bediening als koster en schooldienaar te Jorwerd. Foppe Jans werd in 1733 omschreven als "gewesene" schoolmeester en is op 14 sept. 1762, oud 90 jaar, overleden.

In dec. 1731 kwam mr. Johannes Ferwerda, schoolmeester, met attestatie van Burgwerd. In 1732 was hij ook dorprechter; hij was hier nog in 1733. In mei 1736 kwam mr. Douwe Tiezema, schoolmeester en dorprechter, met attestatie van Leeuwarden. Zijn vrouw was Martje Hebkes. Ze vertrokken op 30 okt. 1742 naar Drachten.

Van 1742 (?) tot 1753 nam Ate Thomas, die hier kleermaker was, de schooldienst waar, "zonder daartoe gestemd te zijn". Hij is overleden op 31 jan. 1753, oud 39 jaar.

In 1753 kwam Eelke (of Eeltje) Krist, als schoolmeester met attestatie van Leeuwarden, waar hij ook schoolmeester was geweest. Zijn vrouw Jeltje Dirks werd hier in 1757 lidmaat van de kerk. Zij kwam van Heerenveen, waar op 11 mei 1755 de attestatie werd gepasseerd voor hen om elders te kunnen trouwen. Zij is in 1768 gestorven en mr. Krist is op 28 dec. 1780, oud 54 jaar, overleden.

Op 1 april 1781 kwam Ymte Jacobus Greijdanus, als schoolmeester en dorprechter. Hij was de zoon van de Mantgumer schoolmeester Jacobus Petrus Greijdanus, en was aldaar geboren

-
- a Mededeling van Penning.
 - b T.A. Romein, *Naamlijst der predikanten in de Hervormde gemeenten van Friesland* (Leeuwarden 1886), p.650.
 - c Baarderadeel N 1.
 - d Resolutie Gedeputeerde Staten.
 - e Baarderadeel U 1, fol. 136 (1612).
 - f Baarderadeel U 4, fol. 187.
 - g Bibliotheek Fries Genootschap.
 - h Baarderadeel P 4, fol. 298.
 - i S. Cuperus, *Kerkelijk leven der Hervormden in Friesland tijdens de Republiek* 2 dln. (Leeuwarden, 1916-1920) II, p. 180.

op 8 sept. 1754.^a Hij is in mei 1783 getrouwd met Wilkjen Jans Strikwerda. In 1788 hertrouwde hij met Marijke Corn. Strikwerda, die op 6 jan. 1827 overleed. Hij stond hier tot zijn dood, op 25 jan. 1827.

Op 14 aug. 1827 werd benoemd: Heerke Alberts Jonghoff, 3e rang, die hier reeds provisioneel was. Het inkomen bedroeg toen *f* 300 van de kerk, plus de schoolpenningen en een vrije woning. In 1839 werd er een nieuwe school gebouwd. Hij is op 4 mei 1860, oud 60 jaar en 5 maanden, overleden. Zijn weduwe was A.H. Greydanus.

Op 18 mei 1860 werd P. Kruze, van Munnekezijl, benoemd. In 1879 of 1883 werd er een nieuwe school gebouwd; het voormalige schoolgebouw werd smederij. In 1893 ging P. Kruze met pensioen.

Op 1 mei 1893 werd Jan Walings Dijkstra, geboren te Holwerd op 17 dec. 1866, aangesteld. Hij was eerder onderwijzer te Bergum (1888), Drachten (1889) en in Dronrijp (1892). Hij is in 1899 naar Nijehaske vertrokken. Op 1 juli 1899 kwam Pieter Outshoorn, van Warns. Hij kreeg op 1 nov. 1930 eervol ontslag, wegens pensionering. Hij is gestorven te Leeuwarden op 11 okt. 1949, op 83-jarige leeftijd.

Als opvolger werd toen benoemd: H. Frankena, onderwijzer te Sneek, die evenwel bedankte.

Op 1 jan. 1931 werd G. Siedsma, van Suameer, benoemd. Op 25 aug. 1951 stortte de toren van de Nederlands hervormde kerk te Jorwerd in. Op 25 aug. 1953 werd een nieuwe school in gebruik genomen. G. Siedsma was hier toen nog in functie.

10. Mantgum

Na 1635 was Sibrandus Pierij hier als schooldienaar gekomen van Ried. In juli 1637 vertrok hij naar Wirdum. Op 3 mei 1647 was mr. Dirck Reimers hier als organist. Zijn vrouw was Elisabet Pijttersdr.^b In 1650 en 1653 was mr. Dirck Riemers hier nog. (Hij kan ook chirurgijn geweest zijn.)

In 1653 werd mr. Henricus Aquila lidmaat van de hervormde gemeente. Hij trouwde in 1657 met Tietsche Willems Groen. Hij was tevens *notaris publicus* en is gestorven in 1675. Tjetske Willems Groen leefde op 13 aug. 1709 nog, als weduwe van Henricus Aquila, "Notaris Publicus en schooldienaar tot Mantgum".^c Hij werd (in naam althans) opgevolgd door zijn zoon, mr. Bernardus Henricus Aquila, gedoopt op 25 mei 1662, dus 13 jaar oud. De school werd dan provisioneel waargenomen, vermoedelijk op kosten van de weduwe. Dit kwam wel meer voor, zie bijv. Wanswerd. Hij trouwde hier in aug. 1691 met Marijke Gerrits Groustra en in april 1695 met Eelkjen Groustra van Roordahuizum (waarschijnlijk waren dat zusters). Het traktement bedroeg 55 c.g. per jaar. Hij verdiende jaarlijks 30 gulden voor kerkdienst te Schillaard. (Hieruit blijkt dat daar toen dus een kerk was.) In 1705 werd hij ook als dorprechter genoemd; evenzo in 1710. Vermoedelijk is hij kort daarna overleden, in ieder geval kort na 1 mei 1711. In dec. 1711 is sprake van "Eelck, de weduwe van wijlen Bernardus Aquilo".

In juli 1711 kwam mr. Tjedger Tjepkes of Tjepkema als schoolmeester te Mantgum en Schillaard, met attestatie van Leeuwarden. Schillaard had dus geen eigen school. Hij is op 7 dec. 1719 naar Dronrijp vertrokken, waar hij zeker op 29 april 1720 schoolmeester was.

a Genealogie Greidanus.

b Baarderadeel U 3, fol. 264.

c Baarderadeel N 13, fol. 329°.

Omstreeks 1 dec. 1719 kwam mr. Franck Brinkman of Brinksma, als schooldienaar en organist te Mantgum. Hij trouwde hier op 14 mei 1730 met Heiltje Leenega van Leeuwarden. Hij was op 20 maart 1722 aangenomen tot lidmaat en is hier overleden op 24 okt. 1746. Leentie, zijn vrouw, overleefde hem en ontving nog enige tijd het traktement, dat nog steeds 55 c.g. bedroeg.

In nov. 1746 begon mr. Jacob Petrus Greidanus zijn dienst als schoolmeester, koster en organist, waarschijnlijk eerst nog voor de weduwe van zijn voorganger, maar in mei 1747 definitief. Hij was geboren op 3 april 1708 te Rijperkerk als zoon van ds. Petrus Greydanus. Hij is hier in de ouderdom van 87 jaar op 12 febr. 1796 overleden, als zijn weduwe achterlatend Auckjen Sijbes, met wie hij in Rijperkerk getrouwd was op 8 mei 1746. Zij was gedoopt op 1 maart 1722 te Bergum. Hun zoon Petrus Jacobus Greydanus was ook te Rijperkerk geboren en daar gedoopt op 12 jan. 1747. (Hij trouwde in 1810 en kreeg drie kinderen. In 1804 werd hij lid van het grietenijbestuur van de grietenij Aengwirden.) Hun tweede zoon heette Johannes Jacobus Greydanus en was geboren te Mantgum op 20 nov. 1756. Hij werd in 1780 schoolmeester te Tjalleberd.

In de zomer van 1796 kwam hier mr. Wijbe Reinders Rispens als schoolmeester en organist, van Lutkewierum. Hij was getrouwd met Hiltje J. Bootsma. In 1817 heeft hij afstand van zijn post gedaan. Hij is gestorven op 15 nov. 1826, oud 60 jaar.

Op 7 sept. 1817 kwam Petrus Ymtes Greidanus, geboren op 1 maart 1796 te Jorwerd en kwekeling te Ferwerd. Hij was een zoon van de schoolmeester te Jorwerd, mr. Ymte Greydanus en Marijke Strikwerda. Het inkomen bestond in 1817 uit: *f* 220, plus de schoolpenningen en een vrije woning, plus nog *f* 20 voor onderwijs aan arme kinderen en nog *f* 85 voor kerkdienst als koster en organist. Op 4 jan. 1820 zijn te Weidum getrouwd: "Petrus Ymtes Greydanus, jongeman, oud 23 jaar, schoolonderwijzer te Mantgum, met Ruurdje Sijtses Wiersma, jongedochter, oud 19 jaar, te Spannum." Hun zoon Ymte Petrus Greydanus is gestorven op 20 april 1861 te Leeuwarden, oud 26 jaar. Hij was daar muziekonderwijzer en organist. In 1848 kwam er in Mantgum een nieuwe school. Petrus Ymtes Greydanus is gestorven op 24 maart 1860, oud 64 jaar. Zijn weduwe Ruurdje Wiersma overleed in 1861. Op 18 mei 1861 werd J.F. Jansen, van Poppingawier, benoemd. Hij ging in 1908 met pensioen. Op 1 mei 1908 werd hij opgevolgd door S.H. Talsma van Goïngarijp, die op 1 juni 1932 met pensioen ging. Hij werd toen opgevolgd door Sj. Goodijk, van Enumatil. In 1951 werd de school vernieuwd. Sj. Goodijk was in 1952 nog in functie.

11. Oosterlittens

In 1543 was Hoite Auckes hier "custos". In nov. 1583 was Doeckle Eelckesz als schoolmeester en rechter te Oosterlittens.^a Op 13 april 1586 en in okt. 1594 werd hij ook als zodanig genoemd.^b Hij kwam hier nog voor in 1597 en 1604.^c

In mei 1604 kwam Jan Dircks Cuyper. Zijn traktement bedroeg 44 goudgulden en 7 stuivers per jaar, benevens de schoolpenningen (5 stuivers per kwartaal). Zijn beroepbrief is bewaard

a Resolutieboek Gedeputeerde Staten.

b Baarderadeel N 1 (1586); Ordonnantieboek (1594).

c *Jaarboekje betreffende het schoolwezen in de provincie Vriesland* van 1847. Hierin wordt hij Doecke Folckers genoemd, vermoedelijk fout gespeld of overgenomen.

gebleven.^a

In dec. 1625 en op 1 nov. 1626 was hier Sijds Wijbes of Sixtus Wijbrandi als schoolmeester en organist.^b Hij was hier in 1628 nog, doch hij vertrok in 1630 naar Wirdum. In nov. 1630 was mr. Julius Jurriens Tijdloos schoolmeester te Oosterlittens; hij kwam van Deinum.^c Op 1 okt. 1634 was hij *notaris publicus* en collecteur van Oosterlittens.^d

Op 22 mei 1647 was mr. Folckert Hermens schooldienaar in Oosterlittens; zijn vrouw heette Trijntie Jansdr. Op 7 febr. 1648 werden zij ook genoemd.^e Op 11 jan. 1651 was mr. Folckert Harmens Marssum tevens *notaris publicus* te Oosterlittens.^f Ook in 1657 was hij hier als zodanig.

Op 9 jan. 1665 was Andries Reinders schoolmeester te Oosterlittens.^g In maart 1666 werd hij mr. Andries Riencx genoemd.^h Ook in 1667 en in 1684 was hij hier nog.

In 1685 was hier mr. Jan Wijnands (van der Burgh).ⁱ Het traktement bedroeg in 1688 jaarlijks 60 c.g.^j Hij werd in 1692 omschreven als vrijgezel. In 1700 was hij 36 jaar oud.^k In 1702 was het traktement 160 c.g. per jaar.^l Op 27 maart 1703 was Jan Wijnants nog steeds schoolmeester te Oosterlittens. Hij is op 27 april 1704 getrouwd met Tzamke Bonnema van Leeuwarden. In 1705 werd een kind van hen gedoopt. Hij is gestorven in 1709.

In 1709 kwam mr. Dirk Taekes Wartna als schoolmeester en organist. In 1716 werd hij ook als dorprechter genoemd; hij was toen 31 jaar oud.^m In 1718 was Dirk Wartena al enige tijd schooldienaar te Oosterlittens en tevens was hij procureur postulant voor het gerecht van Baarderadeel, waardoor hij om de veertien dagen op de Rechtdag naar Weidum moest, waarover klachten kwamen. Hij liet dan de school waarnemen. Hij werd door het Hof vrijgesproken van de boete van 6 c.g., waartoe de grietman in een rondschrijven van 1716 de schoolmeesters, die niet persoonlijk de school waarnamen, veroordeelde.ⁿ Dirk Wartena is hier op 21 april 1709 getrouwd met Berber Douwes van Weidum. Hij was hier in okt. 1722 nog, maar is overleden op 12 dec. 1722. Zijn weduwe Berber leefde nog in 1735.º Zij is gestorven op 1 dec. 1756.

In 1722 werd Wierd Ages Wiarda hier schoolmeester en organist. In 1724 was hij ook nog procureur-postulant en dorprechter. In 1726 werd hij ook genoemd als ontvanger. Zijn vrouw was Mintie Fokkes. In het jaar 1733 werd hij secretaris van de grietenij Baarderadeel. Hij bleef dit tot 1743 en is op 27 aug. 1754 te Bolsward overleden.

-
- a *Jaarboekje betreffende het schoolwezen in de provincie Vriesland* van 1847.
b Baarderadeel N 4 (1625) en fol. 223° (1 nov. 1626).
c Baarderadeel U 2.
d Baarderadeel C 3.
e Baarderadeel U 3, fol. 249 (1647) en P 3, fol. 167 (1648).
f Baarderadeel P 4, fol. 78.
g Baarderadeel P 4.
h Baarderadeel P 4, fol. 283°.
i *Jaarboekje betreffende het schoolwezen in de provincie Vriesland* van 1847.
j Kerkvoogdij-rekeningen Oosterlittens 1687-1702.
k Processtukken Civ. Sent., port. 63 no. 11.
l Kerkvoogdij-rekeningen Oosterlittens 1687-1702.
m Processtukken Crim, port. 44.
n Hofs Sententien.
o Lidmatenlijst.

In 1735 was mr. Wijbren Sikkes hier schoolhouder, enz. Zijn vrouw heette Antje Willems. Hij was hier tot omstreeks 1739. Op 8 april 1739 werd Sijmen Wiarda gestemd tot dorprechter.^a In 1740-1741 werd de school waargenomen door Jan Pieters, zoon van de schoolmeester Pieter Jans te Hennaard. Zijn vrouw was Minke Hillebrands. Ze lieten hier in febr. 1741 nog een kind dopen. In mei 1741 kwam mr. Pieter Oepkes Kiestra, als schoolmeester en organist van Oosterwierum, met Trijntje Jans Koevoet zijn huisvrouw. Hij is op 13 febr. 1781 overleden te Oosterlittens in 1781.

In febr. 1781 kwam hier Olphert Ebbingsz Kiestra. Hij was een zoon van Ebbing Kiestra en Janke Pieters. Op 20 juli 1788 is hij hier getrouwd met Anna Hermanes Broos van Sexbierum. Zij is overleden op 10 okt. 1828, oud 61 jaar. Het salaris werd tweemaal per jaar uitbetaald; telkens een bedrag van 46 gld. en 5 st.^b Hij stond hier tot zijn dood op 27 maart 1830, toen hij 72½ jaar oud, na 49-jarige schooldienst alhier, overleed.

Op 29 nov. 1830 werd Hendrik van Braam, 2e rang en ondermeester te Groningen, benoemd als hoofd van deze school. In 1830 kwam er een nieuwe school. In de jaren 1841-1843 was E. Noordhof zijn vrouw. In 1872 werd een nieuwe school gesticht en in 1888 verbouwd. Hendrik van Braam stond hier tot 1881.

In 1881 kwam Age van der Meulen, onderwijzer te Dronrijp. Zijn vrouw Marijke Hoekstra is gestorven in 1898. Hij is in 1923 gepensioneerd en is op 91-jarige leeftijd, op 27 mei 1949, te Oosterlittens overleden. In 1923 kwam P. de Jong, leraar aan de ambachtsschool te Doetinchem. Op 1 jan. 1929 werd hij ULO-onderwijzer te Bolsward.

Op 1 maart 1929 kwam U. Donia, van Burgwerd. Deze school is in febr. 1934 door Gedeputeerde Staten van Friesland opgeheven, met ingang van 1 sept. 1934. De gemeenteraad is in beroep gegaan. Dit beroep is door Koninklijk Besluit van 13 juni 1934 ongegrond verklaard. Meester Donia werd daarna benoemd tot hoofd van de openbare lagere school te Groninger-Opende (Zuid), als opvolger van M. Bottema, die naar Kooten ging.

Bijzonder onderwijs

In okt. 1920 is te Oosterlittens een christelijk nationale school geopend, met S. Attema als eerste hoofd. In 1922 kwam S. de Boer, die in 1930 naar Parrega vertrok. Op 1 nov. 1930 werd hij opgevolgd door P. de Jong Azn., uit Velzen. Hij was hier in 1952 nog in functie.

12. Oosterwierum

In nov. 1646 vertrok Anthonius Gerhardi van Boecholt van hier naar Wirdum en werd daar schooldienaar. Hij was dat waarschijnlijk hier ook geweest. (Te Workum werd op 4 okt. 1668 Feyke gedoopt, het kind van mr. Gerrijt Boecholt. Op 17 jan. 1672 werd zijn zoon Jan aldaar gedoopt. In 1677 was hij nog steeds te Workum.)

In 1648 was mr. Luytien Claesen hier schooldienaar. Hij was een zoon van mr. Claes Clasen te Oenkerk.^c Hij vertrok in 1651 naar Oosterend (Henn.) In april 1657 zijn te Jellum getrouwd: mr. Jan Ulkes van Oosterwierum en Klaeske Clases, mede van Oosterwierum.

a *Jaarboekje betreffende het schoolwezen in de provincie Vriesland van 1847.*

b Kerkvoogdij-rekeningen Oosterlittens 1804-1824.

c Tietjerksteradeel M 3, invent. 15 juni 1648.

Op 19 febr. 1676 was mr. Lucas Reijners schooldienaer te Oosterwierum.^a Hij was tot mei 1671 te Warga en is toen waarschijnlijk hier gekomen. In mei 1696 was Lucas Reijners hier nog als schoolmeester.^b Hij was tevens dorprechter, in 1704 bijv. Op 27 okt. 1705 is Lucas Reynder schoolmeester, organist en dorprechter te Oosterwierum, oud 55 jaar, gehuwd met Antie Anthonidr. Boecholt, oud 45 jaar. Het was zijn tweede huwelijk. Zij was de zuster van de Pingjumer schoolmeester Johannes Boecholt. Zijn vrouws zuster Maria Anthonides was getrouwd met mr. Jucke Feykes te Terzool. Lucas Reinders was in 1711 nog schoolmeester te Oosterwierum; hij had toen al kleinkinderen. In het Quotisatieregister van 1714 werd hij onder de armen gerekend. In 1716 was hij hier nog als schoolmeester.

In 1729 was hier mr. Pieter Oepkes Kiestra, die in dec. van dat jaar huwde met Trijntje Jans Koevoet. Ze vertrokken in mei 1741 naar Oosterlittens. Hij werd toen opgevolgd door mr. Baucke Folkerts schoolmeester, gekomen van Jellum. Zijn vrouw was Antie Gerbens. Hij was hier in 1753 nog, ook als dorprechter. Daarna kwam mr. Anthony Aukes Rauwerda als schoolmeester, die in april 1780 naar Kollum vertrok.

Zijn opvolger was in 1780 mr. Roucke Joostes Jellema. Hij trouwde hier op 24 april 1791 met Rinske Poppes Vliestra van Leeuwarden en vertrok omstreeks mei 1793 naar Hijlaard. In 1793 kwam Jan Martens Feenstra. Hij was waarschijnlijk een zoon van de Pingjumer meester. Hij is in aug. of sept. 1800 overleden. Op 9 okt. 1800 was er boelgoed ten huize van de weduwe Jan M. Feenstra te Oosterwierum.

Zijn opvolger was in okt. 1800 mr. Jan Cloppenburg. Het traktement bestond uit *f* 160 plus de schoolpenningen en een vrije woning. Hij was ook "gaarder". Hij vertrok eind 1807 naar IJlst en vandaar ging hij in 1808 naar Stiens. Hij werd in 1808 opgevolgd door Luitje Melis, 3e rang, van Uitwellingerga, die zich sedert 1812 "Oostra" noemde. Het traktement was toen nog steeds *f* 160 plus de schoolpenningen. In 1826 kwam er een nieuwe school en in 1830 een nieuwe onderwijzerswoning. Op 12 dec. 1815 werd Geeske, dochter van Luitjen Melis Oostra, schoolmeester, 28 jaar, te Oosterwierum, en Sipkjen Martens van der Goo, 21 jaar, in onecht geboren. Ze zijn op 16 nov. 1816 getrouwd. In sept. 1820 werd er weer een dochter geboren. Hij is hier overleden op 28 okt. 1826 aan "de ziekte", oud 41 jaar; zijn vrouw Sipkjen overleefde hem.

Op 15 aug. 1827 werd Wijbrandus Haanstra, 3e rang, die hier reeds provisioneel was, als zijn opvolger benoemd. Het inkomen bestond in 1827 uit *f* 260, plus de schoolpenningen en een vrije woning. W. Haanstra is overleden op 3 sept. 1860, oud 57 jaar.

Op 13 juli 1861 werd Fedde J. Tuininga, hulponderwijzer te Bolsward, benoemd. Hij schreef in 1865 een serie van 6 leesboekjes voor de jeugd: *Kaa, Kee, Koo, Kees, Koos*, enz. Zijn vrouw heette Pietje van der Haar. Hij werd bij raadsbesluit van 10 okt. 1868 overgeplaatst naar Beers.

Op 20 febr. 1869 werd Wieger Kuiper, hulponderwijzer te Hindeloopen, benoemd. In datzelfde jaar werd er een nieuwe school gebouwd. In 1909 kwam J. Dijkstra als hoofd van deze school en in 1911 werd hij opgevolgd door Lolle Thijs Goinga, van Goïngarijp. Hij ging in 1930 met pensioen en is spoedig daarna overleden. In 1930 kwam Foppe Sjoerds Hemminga van Friens, geboren op 19 dec. 1901. Op 1 okt. 1946 werd hij benoemd aan de landbouwhuishoudschool te Heerenveen. Op 1 jan. 1947 werd hij opgevolgd door T. van Manen, onderwijzer te Drachten. In 1954 was hij hier nog als hoofd.

a Gerechtelijk Trouwboek te Leeuwarden.

b Weesboek Baarderadeel.

13. Weidum

In 1511 was "mester" Jacob Harderwijck dorprechter in Weidum.^a In 1543 was Doede Sijmons organist te Weidum.^b

In aug. 1586 was Thijmon Hendrijcksz schoolmeester te Weidum; in mei 1587 nog.^c

In 1593 kwam hier een mr. Anthoen van Weijdum voor. Het is niet zeker of hij ook schoolmeester was.^d

Op 17 april 1611 was Mathijs Annesz schoolmeester te Weidum.^e In 1624 was mr. Sijmen, schoolmeester te Weidum, koper in een boelgoed.

Op 22 mei 1642 en op 29 april 1647 was mr. Pier Pijters "schooldiener tot Weydum". Zijn vrouw heette Geertt Doecklesdr.^f Hun zoon Pijter Pierszoon was toen "vrijgesel op Olde Galeyen" onder Leeuwarden.^g In 1654 was mr. Pier Pijtters schooldienaar, naastleger van een huis te Weidum.^h

In okt. 1665 was mr. Herman Wespasius ouderling te Weidum.ⁱ Hij was schoolmeester en een zoon van de predikant te Weidum.^j Op 7 juni 1675 was Sijbe Piers hier als schoolmeester; ook op 13 april 1684 was hij hier als zodanig.^k

Op 18 dec. 1689 was Pier Hessels Spijksma schooldienaar te Weidum.^l Op 5 jan. 1691 was hij hier ook met zijn vrouw Juliana Lenartsdr.^m Hij was op 25 april 1699 "Bijzitter" van de grietenij Baarderadeel te Weidum; hij was toen 36 jaar. Hij werd omstreeks 1706 secretaris van de grietenij Baarderadeel.

Omstreeks 1717 kwam hier mr. Hendrik Isaaks Ritsma schooldienaar, van Itens met zijn huisvrouw Trijntie Jans Koevoet. Hij zal omstreeks 1728 gestorven zijn. Zijn weduwe hertrouwde in dec. 1729 met mr. Pieter Oepkes Kiestra van Oosterwierum.

In 1729 kwam mr. Jacobus Piers Spijksma, schoolmeester, van Arum. Hij trouwde op 11 juni 1730 met Dieuke Eelkedr. Offringa van Dronrijp. Hij was tevens organist, in 1738 bijv. Hij hertrouwde op 24 mei 1767 met Geeltie Harmens van Weidum. In 1785 kwam mr. Auke Wezel, schoolmeester, van Dongjum. Hij trouwde hier op 20 febr. 1791 met Trijntje Pieters van Weidum en vertrok in 1792 naar Tzum. Hij hield ook kostschool.ⁿ

Zijn opvolger was in 1792 Auke Pieters, later "Sierdsma". Op 8 okt. 1792 werd hij gekozen tot dorprechter. Hij trouwde op 1 juni 1794 met Taetske Jans van Jellum. In 1817 heeft hij afstand gedaan van zijn bediening.

-
- a Register van Aanbreng.
b Beneficiaalboek.
c Baarderadeel N 1.
d Leeuwarderadeel M 8, fol. 283.
e Baarderadeel N 2.
f Baarderadeel U 2, fol. 293°.
g Baarderadeel U 2, fol. 294° (8 mei 1642; 16 april 1647).
h Baarderadeel P 3.
i Classis Acta.
j Aantekeningen ds. Reddingius, Rijksarchief Leeuwarden.
k Baarderadeel P 5, fol. 93 (1675) en Testamenten EEE 5, fol 238° (1684).
l Baarderadeel H 11, fol. 217.
m Idaarderadeel R 5, fol. 332°.
n *Leeuwarder Courant* 2 juli 1791.

Op 9 okt. 1817 werd E.J. Mulder, 3e rang en provisioneel in Zuidlaren, hier benoemd als hoofd. Het traktement bedroeg toen *f* 200 plus de schoolpenningen en een vrije woning. Hij vertrok begin 1822 naar Garnwerd (Gr.) en nog later naar Groninger-Opende en Rottevalle. Op 12 mei 1822 werd benoemd Abert Everts Niehoff, 3e rang en ondermeester te Noordbroek. Hij was tevens koster, organist en klokkenist. Het salaris bedroeg *f* 260 uit de grietenij-kas, een vrije woning en de schoolpenningen van ca. 70 leerlingen. Tot in 1872 was hij hier in functie. Hij kreeg bij Koninklijk Besluit van 14 febr. 1872 de medaille (ingesteld op 24 jan. 1841) voor 50 jaar trouwe dienst als onderwijzer.

In 1876 werd hij opgevolgd door W. Cloeke, onderwijzer te Hallum, Zeist, Arnhem en Dokkum. Hij was geboren te Zwolle op 24 juni 1852. In juli 1880 vertrok hij naar Vreeswijk en later naar Schagen. Van 1893 tot 1921 was hij hoofd van een school in Haarlem. In nov. 1934 is hij, op 82-jarige leeftijd, te Haarlem overleden.

Op 1 juni 1880 kwam Pieter Foeskes Schaafsma, van Huins. Hij ging op 1 jan. 1915 met pensioen en is op 4 juni 1930, oud 80 jaar overleden. Omstreeks 1 april 1915 kwam H. Schilstra van Kornwerd.

Deze school is in febr. 1934 door Gedeputeerde Staten opgeheven, met ingang van sept. 1934. Er is geen beroep aangetekend door de gemeenteraad, echter wel van de ouders. Dit beroep is bij Koninklijk Besluit van 13 juni 1934 ongegrond verklaard. De school is op 1 okt. 1934 definitief gesloten. Meester Schilstra werd op 1 sept. 1934 overgeplaatst naar Beers-Jellum. Op 1 sept. 1934 was J. Hiemstra van Beers overgeplaatst naar Weidum, zodat hij per 1 okt. 1934 op wachtgeld kwam.

14. Wieuwerd

Op 25 okt. 1562 was Jan Rinckezn. "schoolmeester in Wijwerdt".^a Op 13 dec. 1605 was Johannes Eeck, notaris en schoolmeester in Wieuwerd.^b

In juni 1663 werd te Sneek het huwelijk aangegeven van Johannes Douwes Rispens van Wieuwerd en Lijntien Marcus Vogelsang, van Sneek. Op 22 febr. 1688 werd hij genoemd als schooldienaar te Wieuwerd, evenzo in okt. 1697 en jan. 1698.^c Hij stond hier in 1702 nog. Hij was een broer van Yge Rispens van Waaxens (Henn.).

In 1706 kwam mr. Durk Durks als schoolmeester, van Achlum. Zijn vrouw was Trintje Heerkes. Hij kwam hier voor tot in 1723. In nov. 1723 kwam mr. Gerlof Willems Gerlofsma, schoolmeester, met attestatie van Itens. In 1744 vinden we hem in Britswerd.

Vóór 1743 evenwel was mr. Roimer Foppes (Wiegersma) hier reeds schoolmeester, zoals blijkt uit de stembesoignes van zijn benoeming te Engelum, waarheen hij in het begin van 1743 vertrok.^d Omstreeks 1767 kwam hier mr. Johannes Hendriks, schoolmeester. Zijn vrouw was toen Jeltje Andries. Na 1812 noemde hij zich "Hemrica". Hij is hier gestorven op 28 maart 1816. De school bleef enige jaren vacant.

Op 28 juni 1819 kwam Johan Harmens Fritsche, 3e rang en provisioneel te Suawoude. In het begin van 1820 deed hij afstand van zijn functie. In april 1820 kwam Justus Roukes Jellema, 3e rang en ondermeester te Marssum, hier provisioneel. Hij was tevens koster, organist en

a Hennaarderadeel I 1.

b Hennaarderadeel M 1, p. 77.

c Hennaarderadeel K 13 (1688) en Autorisatieboek (1698).

d Archief Schwartzenberg, port. 22 no. 31.

voorzanger. Op 1 dec. 1820 kreeg hij een vaste aanstelling. Op 6 nov. 1820 werd Renske geboren, dochter van Justus Roukes Jellema, schoolmeester te Wieuwerd, 28 jaar, en van Tjitske (of Teetske) Lieuwes Wassenaar, 25 jaar. Op 25 mei 1822 kregen zij nog een Rouke en op 9 maart 1826 werd hun zoon Andries geboren. Het traktement bedroeg in 1820 f 125 van de kerk, de schoolpenningen (40 cent per leerling per kwartaal) en een vrije woning. In 1852 kwam er een nieuwe school en in 1862 ging meester Jellema met pensioen. Op 12 juli 1862 werd benoemd: Rinse A. Koopman, van Witveen. Hij was een zoon van de schoolmeester van Oudebildtzijl. Zijn vrouw heette Aafke Kooi en was te Oudebildtzijl geboren op 28 maart 1830. Ze is te Wieuwerd overleden op 15 mei 1877. Meester Koopman is in 1898 met pensioen gegaan. In datzelfde jaar werd hij opgevolgd door A. Schaafsma, van Idsegahuizen. Toen de school in 1914 gecombineerd werd met Britswerd, is hij naar Bozum vertrokken.

15. Winsum

In 1584 was Tijmen Hendrijs hier schoolmeester. Hij was in de jaren 1586-1587 in Weidum. In 1587 was Wopke Lienks hier als schoolmeester.^a Waarschijnlijk was tot 1636 een zekere Jan Watzes hier als schoolmeester. Daarna was hij te Franeker. Zijn zoon Valerius werd namelijk te Winsum geboren.^b

In mei 1639 was Folckert Claessen schooldienaar in Winsum.^c In 1629 was hij nog in Burgwerd. Hij werd ook wel mr. F. Nicolai genoemd.^d Op 16 juli 1639 was er inventarisatie ten sterfhuize van Folckert Clasen, "gewesene" schooldienaar te Winsum, en Marie Thijssedr., zijn vrouw die onlangs overleden was. Hun kinderen waren Claas Folckerts 7 jaar en Wiebrich, oud 4 jaar. Hijzelf leefde op 28 april 1640 nog, maar hij kwam in de lidmatenlijst van 1657 niet meer voor.

Op 26 sept. 1645 was Gerben Claesen schoolmeester in Winsum, met zijn vrouw Jeltscke Hesselsdr.^e Dit was dezelfde persoon als mr. Gerbrandus Nicolai, die hier in 1657 nog was, met zijn vrouw Bauck Simonsdr. In de lidmatenlijst van 1663 kwam hij niet meer voor. Beiden zijn in Winsum gestorven; Bauck Simonsdr. heeft in ieder geval geleefd tot 1663. Op 2 febr. 1662 zijn met attestatie overgekomen Jan Sijmens, schooldienaar te Winsum en Janke Adriaanse of Ariens, "zijn wijff". In Goutum was in nov. 1675 mr. Jan Sijmens als schoolmeester. Waarschijnlijk was dit dezelfde persoon, want in dec. 1675 was hij nog te Winsum.^f

Op 13 mei 1677 was Gribbert Wickes, schooldienaar, hier met zijn vrouw Bottie Dirks met attestatie ingekomen van Waaxens. Hij was toen reeds schoolmeester. Op 28 aug. 1685 was hij hier nog als schooldienaar te Winsum.^g In 1696 was hij tevens collecteur. Meester Wickes is in 1708 overleden, zijn vrouw Bottie was reeds in 1700 overleden.

Op 28 april 1695 trouwde mr. Hoyte Claasen hier met Grietie Sylvius van Lutkewierum. In

-
- a Mededeling van Penning.
 - b Romein, *Naamlijst*, p. 579.
 - c Baarderadeel U 2, fol. 298 en 298°.
 - d Baarderadeel N 5, 17 mei 1639.
 - e Baarderadeel U 4, fol. 163.
 - f Baarderadeel, port.M.
 - g Baarderadeel O 5.

1700 behoorden zij nog onder de lidmaten. Hij was toen geen schoolmeester. Op 30 nov. 1710 zijn te Winsum getrouwd: Hoyte Claassen, schoolmeester en dorprechter aldaar, en Trijntje Reijnders Reijtsma van Finkum. Hij heette in nov. 1711 mr. Hoyte Claases Nijhof. In 1717 was hij 47 jaar oud. Op 5 mei 1715 werd Klaas gedoopt, zoon van mr. Hoijte Klaases Nijhoff te Winsum. Op 21 nov. 1717 werd zijn zoon Reijnder gedoopt. Op 5 mei 1726 werd Antie gedoopt, dochter van mr. Hoijte Nieuhoff te Winsum en op 2 juli 1730 zijn zoon Sikke. Tot 1730 was hij hier in ieder geval in functie. Op 9 maart 1741 is sprake van "wijlen mr. Hoyte Clasen boedel".^a

Omstreeks 1739 kwam mr. Wijbren Sikkes van Oosterlittens, met zijn vrouw Antje Willems. In juli 1743, in febr. 1749 en in 1753 werd hij hier ook genoemd. Hij was tevens dorprechter. Op 19 mei 1748 werd hun zoon Pijtter, geboren op 10 mei 1748, hier gedoopt. Mr. Wijbren Sikkes en Antje Willems staan beiden nog op de lidmaatlijsten van 1770. In 1786 was Broer Ydes Stapert schoolmeester en dorprechter te Winsum. Hij kwam van Baard.^b Hij was hier in 1787 nog.

In febr. 1791 is sprake van "de crediteuren van wijlen mr. Frans Frison en Janneke Tjerx, weduwe van Frans Frison te Winsum".^c Het is niet zeker of hij ook schoolmeester was. In juni 1800 was de school vacant. Het traktement was toen *f* 180.

In okt. 1800 kwam mr. Albert Heerkes Jonghof, 3e rang, als schoolmeester en dorprechter. Het traktement bedroeg *f* 180, plus de schoolpenningen en een vrije woning. Hij trouwde hier op 9 sept. 1804 met Aaltie Pieters. In maart 1811 richtte Albert Heerkes Jonghof, "Onderwijzer der Jeugd" te Winsum (3e rang), oud 42 jaar, zich tot de prefect met het verzoek benoemd te mogen worden tot cipier op het gedemolieerde Blokhuis te Leeuwarden, vacant door het overlijden van Melle Baukes, kastelein. "Aanvrager is vader van een huisgezin en heeft van zijn onderwijzerschap geen half bestaan, door de afschaffing van het beestiaal nog zeer verminderd." (Het scheelde hem wel *f* 150 per jaar.) Het gemeentebestuur van Baarderadeel voegde een getuigschrift bij van goed gedrag, getekend op 22 maart 1811, door de president en secretaris van het gemeentebestuur, R.S. Fopma en W. Tuinhout.^d A.H. Jonghof is op 14 dec. 1835 te Winsum overleden.

Op 25 aug. 1836 kwam Pieter Piers, 2e ranger en huisonderwijzer te Leeuwarden. Zijn vrouw Aafke Plantinga overleed op 17 mei 1830, oud 28 jaar. Het inkomen bestond in 1836 uit: *f* 250 van de kerk, *f* 50 van de grietenij, plus de schoolpenningen (40-50 leerlingen à *f* 1) en een vrije woning. Pieter Piers hertrouwde op 24 nov. 1842 met A.J. van Hasinga van Dronrijp. De school is in 1844 vergroot en in 1850 geheel verbouwd. Eind 1859 ging Pieter Piers met pensioen.

Op 7 april 1860 werd zijn opvolger benoemd: Foppe Cornelis Andriessse, van Huins. In 1871 kwam er een nieuwe school. F.C. Andriessse ging in 1894 met pensioen en is op 10 dec. 1904 in de Schans bij Leeuwarden op 74-jarige leeftijd overleden. In 1894 werd B. Hollander hoofd van deze school; in 1930 ging hij met pensioen.

Op 1 okt. 1930 werd P.Hiemstra, van Lutkewierum, benoemd. Hij was een zoon van O. Hiemstra te Wommels, geboren in 1895. De school is in het jaar 1939 geheel vernieuwd. P. Hiemstra was in 1954 nog steeds in functie.

-
- a Kerkvoogdij-rekeningen Achlum.
 - b Mededeling van Penning.
 - c Autorisatieboek.
 - d Archieven van de Prefect.

Bijzonder onderwijs

In Winsum werd reeds in 1865 een vereniging voor christelijk nationale school, voor gereformeerden en hervormden opgericht. Op 15 nov. 1873 werd de school geopend, met als eerste hoofd H.J. de Ruyter, onderwijzer te Hoogeveen. In 1880 vertrok hij naar Rinsumageest en werd hier toen opgevolgd door E. Sneller, onderwijzer te Utrecht. Hij is hier overleden op 29 mei 1887. (Zijn zoon Z.W. Sneller werd later hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.)

In 1887 kwam C. Kraaij, die reeds in 1890 vertrok. Hij werd toen opgevolgd door R. de Vries van Ferwoude. Hij schreef in 1913 een boekje over het 40-jarig jubileum van de school.^a Hij ging op 1 sept. 1926 met pensioen en is omstreeks 1943 te Hilversum overleden.

In 1926 kwam T. Holwerda als hoofd. In 1931 werd de school verbouwd. Op 1 sept. 1932 werd hij hoofd van een bijzonder school te Wolvega. Later werd hij predikant te Oldehove (Gr.).

Op 1 sept. 1932 werd P. Faber, onderwijzer te Leeuwarden, benoemd. In 1935 werd hij hoofd van een bijzondere school te Rijsoord. Op 1 sept. 1935 kwam G. Sollie, onderwijzer te Harlingen. Op 16 dec. 1954 werd hij opgevolgd door J.K. Brouwer, onderwijzer te Boornbergum.

Bijlage 1

Beroepingsbrief of instructiebrief (Van Beyma-Kingma archief, 6e afd. G 3)

Condiën ende articulen waerop ende waerna de Pastoor ende Gemeente van Baerd wettelijck vergadert gedencken een Schooldienaer te kiezen ende aen te nemen met versoeck dat de Persoon op wie de pluraliteyt van stemmen mochte uitvallen, sulx sal moeten onderteikenen ende in cas van weygeringe dat dan de Electie op zijn persoon sal nul ende niet zijn.

- 1. Dat de schoolmeister sal met alle vlijt ende neerstigheyt sijn school ende Kerckendienst wel waernemen, niet alleen de Jonge Jeugt in lesen, schrijven, Psalmsingen ende andere goede oeffeningen onderwijsende, maer haer oock in alle deugt ende Godstaligheyt als een licht voorgaen.*
- 2. Dat de schoolmeister de Klock op behoorlijcken tijdt sal gehouden zijn te luiden, so des morgens vroegh als ten 8, ten 12 en 2 uiren na ouder gewoonte.*
- 3. Dat de schoolmeister sal gehouden zijn genoegsame cautie ende Borge te stellen voor alle swarigheyt, lasten ende inconuenienten ten eynde de Ingesetenen ofte het Dorp van sijn persoon ofte de sijnen niet werde beswaert ende belastet.*
- 4. Dat hij gehouden sal zijn alle jaeren sonder eenig tegensegginge ofte opspraeck de schole wederom vrij te stellen ende in de handen van de Gemeente over te leveren tot 3 jaren toe.*

Indien desen also gesinnet is op wien de stemminge uytvalt, so sal het Dorp voorsz .dien

a *Veertig jaren : geschiedenis van de school der Vereeniging voor Christelijk Nationaal onderwijs te Winsum (Fr.), van hare oprichting in 1873 tot op haar jubileum van 12 November 1913, Winsum 1913.*

geëligeerden persoon een vrije huisinge geven ende genieten en van ijder clercq in het Dorp wonende een Reael alle vierendeel jaers, doch so jemant soude om Godes wille sulx begeeren, dat hij dan van sodanige niet sal hebben af te eysschen, daer en boven sal hij yeder vierendeel jaers hebben tot sijn Tractement 13 c.gl., daerbeneffens van yder schotschietende huis des gemelten Dorps ½ goutgld., doch dat als dan den huisman ofte gebruiker vanden schotschietende huise sal mogen een clercq daer voor op de schoole houden, noch daer en boven sal den Persoon die geraeckt den Schoole te bedienen uit Rienck Sijbrants plaets jaerlijx trecken 17 ggd. na older gewoonte - noch daerenboven sal hij trecken uit Mintze Gerrijts plaets tot Oosterlittens ½ ggd. jaerlijx. Tot bevestinge van desen hebben wij de Pastoor en Gemeente sampt oock de geëligeerden Persoon geonderteekent ende met onze ondertekeninge verteekent den 27^{en} Nov. 1646.

[was get.]:

Sent Stephanus Plecker 1646. E. Hilarides V.D.M. in Winsum. Anne Alberts, Sijbrant Jacobs, Taede Auckes, Keympe Keympes, Foppe Hettes, Fedde Teedes, Obbe Hettes.

Dit is *X* Rienck Sijbrants eygen gesette merck en Reurd Itsens.

Lager stonde:

De Ingesetenen hebben samentl. mij ondergeschr. het onderhouden van Clock, touwen en uirwerk touwen besteet, met het Glaesmaecken so Kerckeglasen als Toorns, sampt schoole glaesen en mijn woning glasen, olie tot Klock ende Uirwerck; Besemen om school ende Kerck te fegen, dese leverantie van den 1^{en} January tot den laesten December ende dat jaer voor 12 car. gld. Rienck Sijbrens ende Fedde Taedes waren diestijt Kerkvoogden.

Onder stonde, desen in waerheijt bij mij vertekent 1659.

Was get. V. Plecker 1659.

In margine:

Dit is van outs aff so geweest, mijn voorsaet hadde 15 gl. jaers buiten de Glasen te onderhouden.

Anno 1663 den 16 Juny hebben den Ingesetenen van Baerd met believen van den E. Aylva van Loo, Grietman over Baerderadeel, mij onderges. in mijn Tractement verbeterd, also ijder ¼ jaers te ontfangen 17 c.g. 10 st. uit handen van de Kerkvoogden, daer beneffens 23 c.gl. 16 st. uit Botniaplaets volgens d' oude gewoonte, nu bij Rienck Sijbrens bewoont, alsmede yder huismanne huis 14 st. tot 10 in 't getal, doch een clercq daarvoor lerende voor de 14 st. die selver kinderen hebben.

Item Rienck Sijbrens en Fedde Taedes Kerckvoogden tot Baerd hebben mij naerder ordre gestelt om morgen luid te luiden, vermits het niet in de acte was, die mijn verbeteringe medebrachte, is derhalven goedgevonden van den 1^{en} Augusty tot den 1^{en} April des morgens te 4 uiren te luiden.

Actum als boven door ordre van de Kerckvoogden ges. als last hebbende.

Was verteekent: Vincent Plecker, schoolmr. tot Baerd.

Lager stonde. Wel te verstaan.

*Item den 9 January 1658 heeft de Edele Heer Grietman Botnia met believen van de Gemeynte mij al op ijder varndel jaer gestelt tot pencie 14 c.gl. ende is de eerstemael bij mij onderges. ontfangen den 7^{en} May 1658.
[w.g.] Vincent Plecker.*

Bijlage 2

Beroepingsbrief (Baarderadeel C10 Recesboek)

Acte van Beroep voor Pijter Clasen Meylma als schoolmeester tot Bosum.

Alsoo door het versterven van Tede Tietes in leven schoolmr. tot Bosum, deselve dienst is komen te vaceren, daarom nodig dat deselve dienst de schoole wederom met een ander bequaam en gequalificeerd persoon werde vervult.

Soo ist dat wij ondergeschr. het regt van stemmen hebbende, op wettige aanschrijvinge van de Welgeb. Heere Jr. Ernst Mockema van U. toe Sl. sub^t Grietman deser dele, na voorgaande huiskundinge en Klokklippinge in onse Dorpskerke sijnde gecompareert, daartoe gestemt en verkoren hebben, gelijk wij tot schoolmeester vanden dorpe Bosum i.p.v. wl. Mr. Tede Tietes stemmen en verkiesen door desen de persoon van Pijter Clasen Meylma bij den Hove v. Frl. geadmitteerde Landmeter, wonende tot Jorwert, omme de Jonge Jeugd van onsen Dorpe te leeren leesen en schrijven sampt alle goede seeden en manieren de Kerkedienst van singen en speelen op 't orgel telkens wanneer gepraedikt wort, waar te nemen, op de Klok en het uurwerk te passen, en voorts alles te doen en waar te nemen al wat een schoolmr. betaamt en gelijk als wl. Mr. Tede Tietes heeft gedaan, voor welke schooledienst wij aan deselve onse nieuwe beroepene schoolmr. tot een eerlijk onderhout opdragen de vrije schoolmrs. Huisinge ende Hovinge c.a. met ook alle de profijten en het schoolmrs. Tractement in gelijke voegen als het voorsz. Mr. Tede Tietes heeft gehadt ende genoten.

In kennisse onse handen actum den 23 May 1703.

[get.] Ids Jans N. Publ. en mr. Joute Sjoerds.

Na gedane collatie is desen bevonden met de principale Acte v. Beroep te accorderen.

In kennisse van mij secr.

Actum den 17 aug. 1715.

[get.] Pier Hessels Spijxman, secr. 1715.

Bijlage 3

Kerkvoogdij-rekeningen Britswerd; 10 nov. 1758.

Is door mr. Dirk Tomas schoolmr. ter plaatse aan de resp. ingesetenen voorgedragen dat hij door zijn beswaard huisgesin en het verlies van wl. zijn vrouw niet wel in staat is om voor hem en zijn kinderen op een behoorlijke manier door 't schooltraktement te kunnen aan brood te komen; dat de vorige Kerkvoogden gratieus bij donatie hem

jaarlijx met 30 c.g. hadden ondersteunt; en dat hij te dien einde seer eerbiedig versogt, dat die gratificatie bij vervolg aan zijn Ed. tot sijne subsistentie mogte worden verleent, waarover gedelibereert zijnde is door de Rendeerde bij eenparigheid van stemmen goedgevonden en verstaan dat de nieuw te stemmen Kerkvoogden aan hem mr. Dirk Tomas 's jaars bij donatie tot subsistentie van zijn Ed. en huisgezin zullen geven 30 c.g. in te gaan 1° Jan. 1759, edog zullen niet langer als tot ons weederseggen off tot die tijd dat zijn huisgezin minder behoeftig zij; en special met bepaling dat hij sig neerstig en wel in zijn pligt als schoolmeester en coster gedrage; zullende bij nalatigheid van zulx deze gratificatie ofte begunstiging in zijn armoede direct ophouden.

*Aldus gedaan etc. te Britswert desen 10 Nov. 1758.
Mede get. door Dirk Tomas.*